

Inleesdossier Klimaatadaptatie

Technische commissie op 15 januari

Informatie klimaatadaptatie

Tijdens de technische commissie gaan we in gesprek over passende ambities voor het thema klimaatadaptatie in de gemeente Edam-Volendam. Het doel van deze sessie is om in gesprek te gaan over de risicobereidheid voor klimaatadaptatie, specifiek voor de thema's wateroverlast, droogte en hitte. Gaat de gemeente hier extra op inzetten, of zijn er risico's die geaccepteerd worden? Worden er budgetten vrijgemaakt om toekomstige risico's te verminderen of neemt de gemeente een afwachtende houding aan? Zet de gemeente in op gevolgbeperking of gaat de gemeente aan de slag met aanpassingen in het natuurlijk systeem om zo de toekomstbestendigheid te vergroten? Dat zijn belangrijke vragen om een ambitie te kunnen formuleren.

We kunnen in een half uur deze vragen niet allemaal beantwoorden. We voeren graag met jullie het gesprek of het vastleggen van een ambitie wenselijk is en of daar nog aanvullende informatie voor nodig is, zoals scenarioplannen. Als er vanuit de raad al wel een duidelijke ambitie is, dan kunnen we daarover doorpraten zodat het opgenomen kan worden in het programma.

Tijdens de sessie behandelen we twee stellingen om dit gesprek op gang te krijgen. Ter voorbereiding waarderen wij het zeer als jullie de resultaten van de eerder gevoerde risicodialogen doornemen (zie volgende pagina's). Dit zijn specifiek risico's die door ambtenaren en lokale stakeholders zijn geïdentificeerd als relevante knelpunten. De exacte kans en frequentie van voorkomen is niet verder onderzocht.

Ambitieniveau voor risicobereidheid kiezen

Idealiter maken we 15 juli een keuze tussen een van de onderstaande ambities van risicobereidheid (afkomstig uit het Klimaatstrategie West-Friesland). Deze leggen we dan voor aan de brede raad. Vanuit daar is het mogelijk om de vervolgstap naar maatregelen te kunnen maken.

	A	B	C
Risico-gestuurd prioriteren	<ul style="list-style-type: none">• De grootste risico's worden aangepakt maar in 2050 is het risico op schade groter dan in 2020.• De inrichting vertoont niet veel verschillen met de huidige openbare inrichting.• Deel wijken heeft een opgave.• Oplossen met ondergrondse, 'grijze' maatregelen.	<ul style="list-style-type: none">• De regio groeit mee met klimaatverandering. Het risico op schade is in 2050 even groot als in 2020.• De inrichting is gedeeltelijk groener. Dit voegt kwaliteit toe.• Alle wijken hebben een opgave.• Oplossen middels zowel 'grijze' maatregelen, als bovengrondse 'groene' maatregelen.	<ul style="list-style-type: none">• Het beschermingsniveau ligt in 2050 hoger dan in 2020. Minder risico op schade• Grote meerwaarde voor wonen, werken en recreëren.• Alle wijken hebben een complexe opgave.• Oplossen middels aanzienlijke vergroening in publiek en privaat terrein

Instructie 15 januari – Stelling 1

We bespreken de volgende stelling: “Stel je voor dat het 2050 is: Welke mate van risicobereidheid heeft de gemeente Edam-Volendam gekozen op het gebied van klimaatadaptatie voor hitte, wateroverlast en droogteproblematiek? Kies één van de volgende opties en licht toe waarom..”

- A) Wij pakken de problemen die we nu al ervaren aan, maar het risico op schade zal richting 2050 blijven toenemen.
- B) De regio groeit mee met klimaatverandering en het risico op schade in 2050 is gelijk aan dat van 2020.
- C) Het beschermingsniveau ligt in 2050 hoger dan in 2020, waardoor er minder risico op schade is.

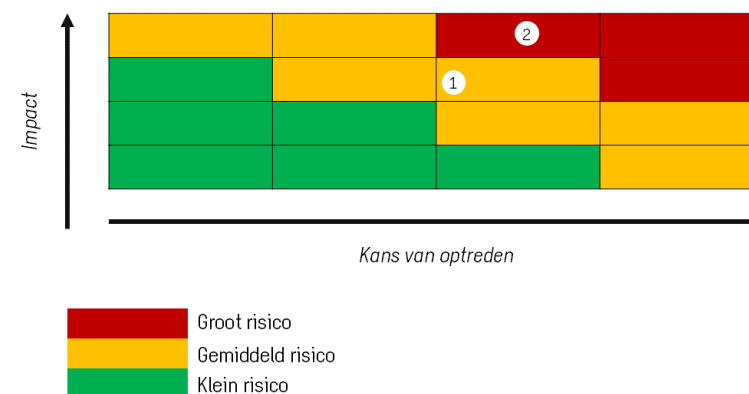
Als achtergrond informatie voor de stelling kunnen jullie inspiratie opdoen uit eerder geïdentificeerde knelpunten. Deze zijn opgehaald tijdens twee risicodialogen. De knelpunten zijn gebeurtenissen die nu al voorkomen in de gemeente en die met beheer/onderhoud opgelost of voorkomen kunnen worden. Daarnaast kunnen er maatregelen genomen worden om de gevolgen te minimaliseren. Bij het behandelen van de stellingen kun je een of meerderen knelpunten in gedachten houden. Mogen er bijvoorbeeld meer middelen gereserveerd worden om schade aan groen of wegen te beperken? Of pas handelen als er schade is opgetreden?

Risicodialogen

In de zomer van 2025 hebben heeft de gemeente onder leiding van Sweco twee risicodialogen gevoerd. Tijdens deze dialogen is er een gesprek gevoerd over de mogelijke (toekomstige) risico's in de gemeente Edam-Volendam. Daarvoor hebben we naar kaarten gekeken maar vooral ook de lokale kennis van de deelnemers benut.

- **Doel van de dialogen:** Bepalen welke risico's acceptabel zijn en identificeren van knelpunten in de gemeenten.
- **Interne Dialoog:** Gevoerd met collega's van diverse afdelingen binnen de gemeente.
- **Externe Dialoog:** Gevoerd met stakeholders zoals: Waterschap, Provincie, GGD, Rabobank (ondernemers) en agrarische sector

De volgende pagina's laten de resultaten van de dialogen zien in de vorm van een risicomatrix. Op basis van de expertise en lokale kennis van de deelnemers zijn de risico's vervolgens op een kwalitatieve manier ingedeeld. De verticale as laat zien hoe groot de deelnemers de impact inschatten en de horizontale weergeeft de kans van voorkomen volgens de deelnemers. Tijdens de sessie hebben we gekeken naar kaarten uit de Klimateffectatlas en uit de klimaatatlas van HHNK.

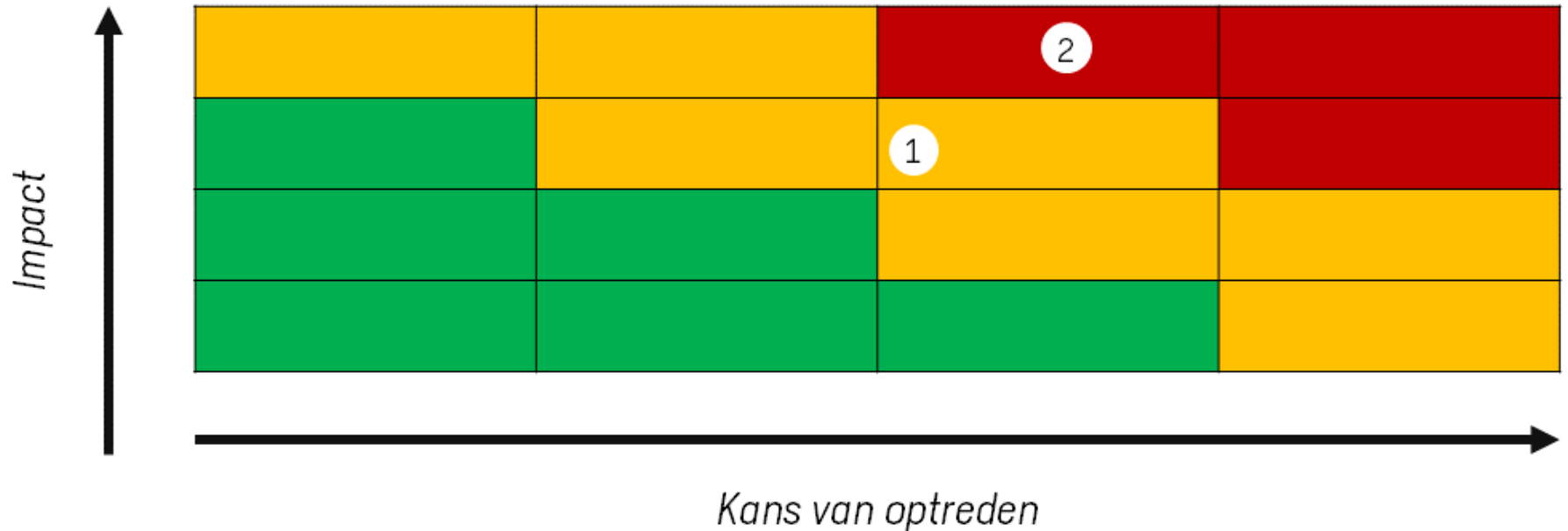


Wateroverlast

1 = Wateroverlast in en rondom woningen

2 = (Grond-) wateroverlast bij groenvoorzieningen

Volgens de deelnemers is wateroverlast bij groenvoorzieningen het grootste knelpunt. De impact is nu al merkbaar en door voorspelde toenemende piekneerslag is de verwachting dat dat toeneemt richting 2050.



Droogte

1 = Funderingsproblematiek

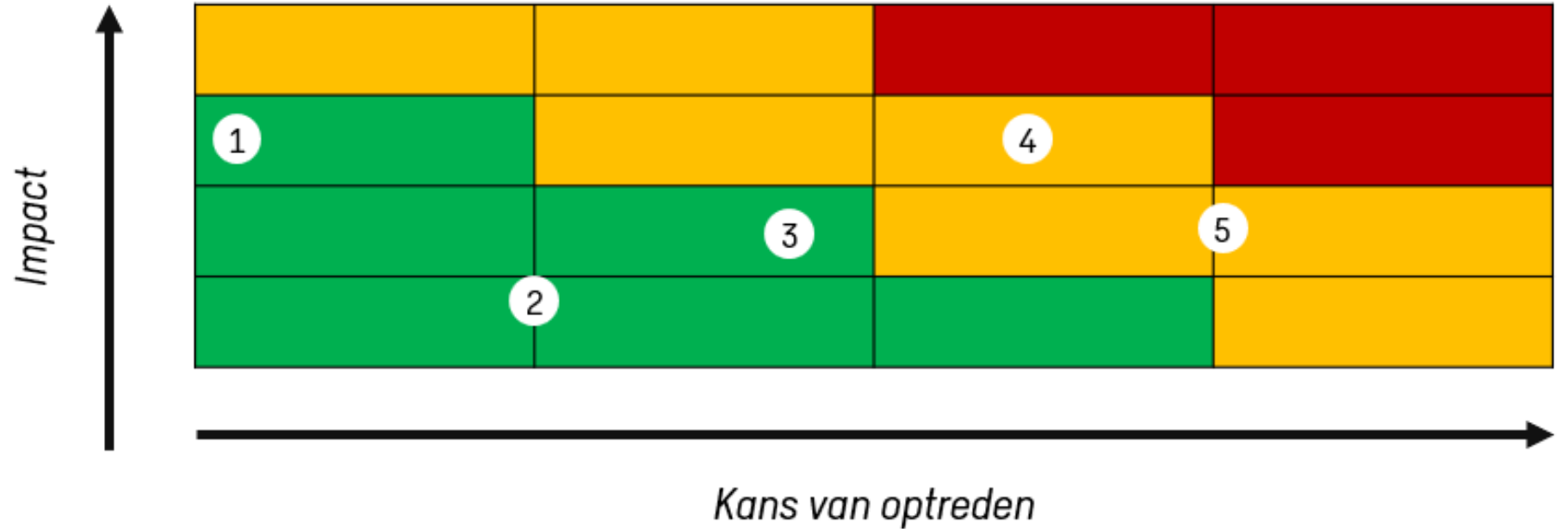
2 = Bermbranden

3 = Scheuren van veendijken

4 = Schade aan groenvoorzieningen

5 = Scheuren van wegen

De deelnemers zien het grootste risico in schade aan groenvoorzieningen en scheuren van wegen. Na langere periodes van droogte kan de grondwaterspiegel zodanig zakken dat wortels droog komen te liggen. Dat heeft gevolgen voor de kwaliteit van groen. Door dalende grondwaterstanden kan de bodem dalen, daardoor kunnen wegen scheuren.

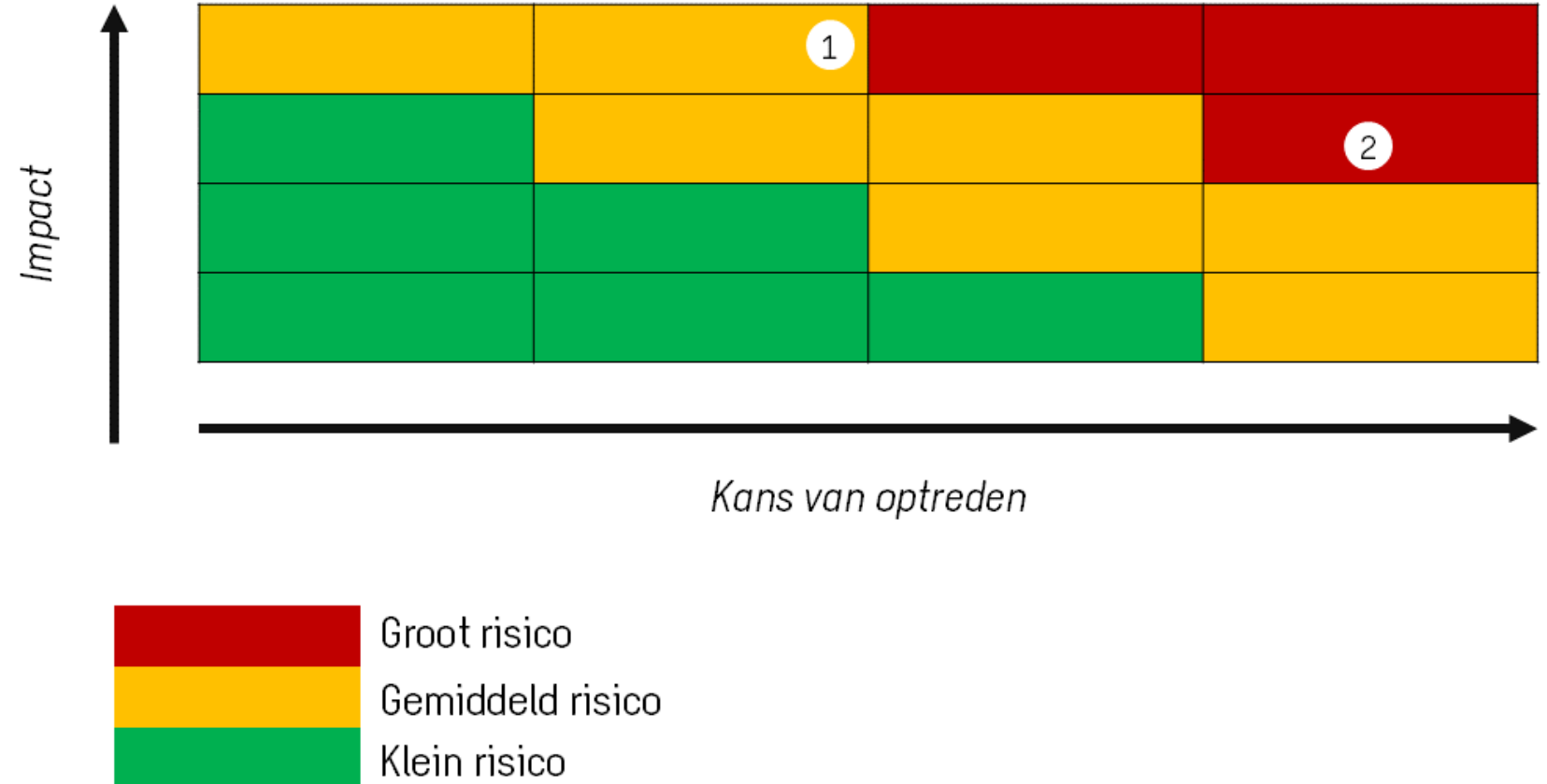


Hittestress

1 = Toenemende hittestress

2 = Gebrek aan groenvoorzieningen

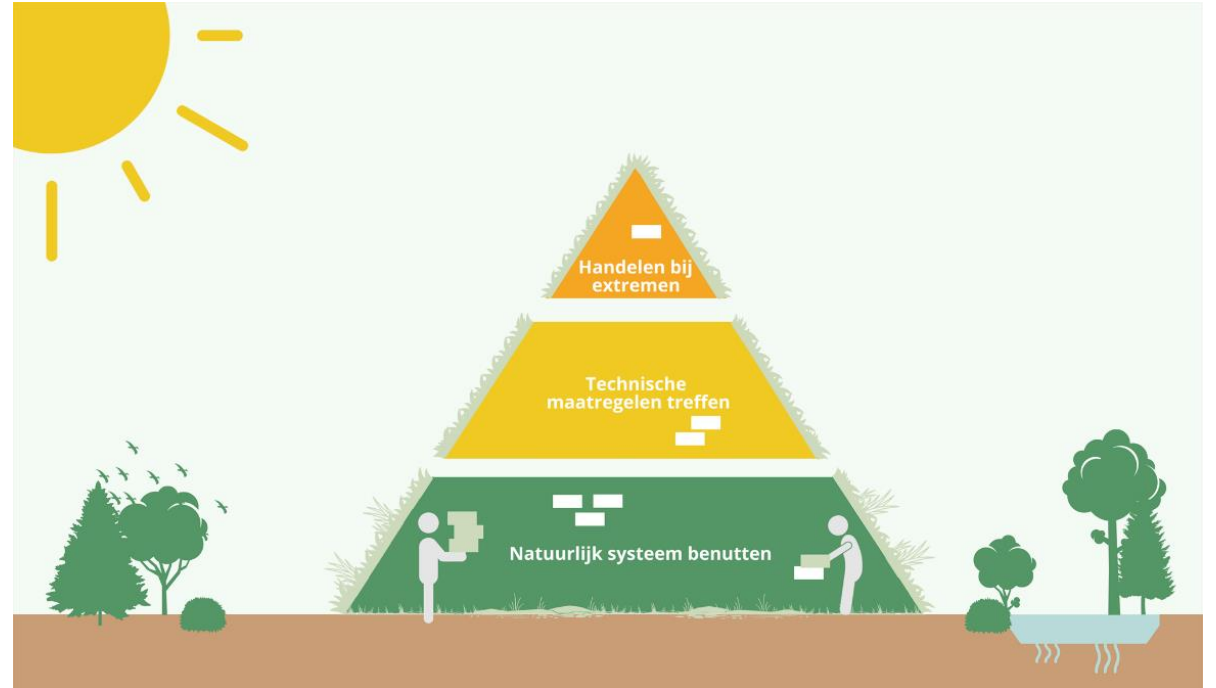
De deelnemers zien het gebrek aan groenvoorzieningen in de openbare ruimte als grootste risico. Tijdens warme periodes is er weinig groen beschikbaar voor bewoners om te verkoelen.



Vervolg

Na het vastleggen van een ambitie, kan de eerste stap gezet worden om tot maatregelen te komen. Bij een bepaalde ambitie hoort namelijk een pakket aan maatregelen. Bij een afwachtende risicohouding kun je bijvoorbeeld denken aan vooral handelen bij extremen en reactieve maatregelen bij hoogwater of een hitteplan op hete dagen. Bij een meer ambitieuze risicohouding kun je denken aan ook preventieve maatregelen die gevolgen beperken. Als de risicohouding is om de risico's te minimaliseren richting 2050, dan zullen er ook maatregelen genomen moeten worden die gebruik maken van het natuurlijk systeem zoals de natuurlijke sponswerking van de bodem en het inzetten van voldoende groen om hittestress te voorkomen.

De adaptatiepiramide links is een visuele methode om gericht naar een klimaatrobuuste omgeving toe te werken.



Instructie 15 januari – Stelling 2

We bespreken ook de volgende stelling: Wij zorgen actief samen met bewoners en ondernemers voor een prettige en gezonde leefomgeving.”

We gaan met jullie in gesprek in hoeverre de gemeente een actieve of informerende rol moet aannemen richting bewoners en ondernemers. Deze groepen kunnen veel betekenen om de leefomgeving prettig te maken door bijvoorbeeld privaat terrein te vergroenen. Daar heeft niet alleen de gebruiker profijt van, ook de rest van de gemeente heeft daar baat bij en het kan bijdragen aan klimaatadaptatie. Daarvoor moet de bewoner/ondernemer natuurlijk wel weten welke maatregelen het beste passen. Daarvoor is kennis nodig. De vraag is in hoeverre de gemeente hier een rol in zou moeten spelen.